

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Nadmierna turystyka, najem krótkoterminowy i wypieranie ludności lokalnej
(opinia rozpoznawcza)

(C/2026/3543)

Sprawozdawca: **Marinel Dănuț MUREȘAN**

Wniosek o konsultację	Cypryjska prezydencja Rady, 14.10.2025
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	15.4.2026
Data przyjęcia na sesji plenarnej	29.4.2026
Sesja plenarna nr	605
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	224/0/0

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) podkreśla, że turystyka stanowi dla Unii Europejskiej ekosystem strategiczny, który znacznie przyczynia się do wzrostu gospodarczego, zatrudnienia oraz rozwoju społecznego UE. Z punktu widzenia konkurencyjności gospodarki europejskiej na świecie niezbędne jest zatem zadbanie o to, by turystyka nadal rozwijała się w prężny, trwały i zrównoważony sposób.

1.2. EKES podkreśla, że strategię ograniczania nadmiernej turystyki muszą uwzględniać także ewentualne konsekwencje dla mieszkalnictwa i rynku pracy, aby zapewnić dostęp do przystępnych cenowo mieszkań, zwłaszcza dla pracowników, osób młodych, w tym studentów, i dla wieloletnich mieszkańców, tak aby turystyka nie wypierała lokalnej ludności. Komitet proponuje, by dywersyfikacja gospodarcza na obszarach turystycznych sprzyjała lokalnym, MŚP, spółdzielniom, gospodarce społecznej, rzemiosłu, kulturze i tradycyjnej działalności poprzez wsparcie publiczne, szkolenia i dostępne finansowanie. Ponadto zaleca promowanie modeli turystyki pozasezonowej, kulturalnej, wiejskiej i lokalnej, które zmniejszają presję na ośrodki miejskie i bardziej równomiernie rozkładają korzyści.

1.3. EKES stwierdza również, że niektóre ośrodki turystyczne w całej Europie borykają się z coraz większą presją związaną z natężeniem ruchu turystycznego oraz z problemem dostępności mieszkań i współżycia odwiedzających ze społecznościami lokalnymi. Przez to osoby pracujące, mieszkające na tych obszarach, nie są w stanie utrzymać się. To skutkuje niedoborem pracowników i zakłóca równowagę społeczną.

1.4. EKES zaleca, by decyzje dotyczące regulacji turystyki, mieszkalnictwa i wykorzystania przestrzeni miejskiej były podejmowane w drodze procesów partycypacyjnych, zapewniających ludności lokalnej rzeczywisty wpływ na tę kwestię. Zaleca również, by wraz z partnerami społecznymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego utworzyć publiczne centra gromadzenia danych na temat przepływów turystycznych, cen mieszkań, dostępności wynajmu i presji na rozwój obszarów miejskich. Dane te powinny obejmować poziom krajowy, regionalny i lokalny w celu zidentyfikowania wszystkich problemów. Zaleca również dokładne określenie (za pomocą znormalizowanych europejskich narzędzi cyfrowych do monitorowania, oceny i wspierania zarządzania społecznego) obszarów zmagających się z nadmierną turystyką. Zapewni to spójność podejścia w całej UE oraz wdrożenie zrównoważonej, długoterminowej i regeneracyjnej turystyki wykorzystującej zasoby każdego obszaru turystycznego w całej UE.

1.5. Sprostanie tym wyzwaniom wymaga ukierunkowanych i proporcjonalnych rozwiązań, które pozwolą zachować wkład turystyki w gospodarkę i zarazem zagwarantują mieszkańcom jakość życia. W tym kontekście skoordynowane działania na szczeblu UE mogą pomagać władzom krajowym, regionalnym i lokalnym w opracowywaniu wyważonych podejść opartych na faktach.

1.6. Jako kraj sprawujący obecnie przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej Republika Cypryjska ma wszelkie dane po temu, by rozpocząć podejmowanie konkretnych działań: wydawanie przepisów dotyczących chłonności turystycznej, opracowywanie programów inwestycji w odporność społeczności lokalnych oraz zawieranie partnerstw publiczno-prywatnych z myślą o ekoturystyce. Są to środki, które można by przedsięwziąć na Cyprze w formie projektu pilotażowego. W ten sposób Cypr mógłby służyć za wzór na szczeblu europejskim i zapewniać trwałość swojego autentycznego dziedzictwa.

1.7. EKES zaleca, by zrównoważona turystyka koncentrowała się na jakości zatrudnienia w tym sektorze w oparciu o silny dialog społeczny. Ułatwiłoby to rozwój zróżnicowanej turystyki i lokalnej gospodarki sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz uwzględniało prawo do przystępnych cenowo mieszkań dla osób pracujących w pobliżu miejsc ich pracy.

1.8. EKES proponuje proaktywne rozwiązania mające na celu przeciwdziałanie nadmiernej turystyce, nadmiernej liczbie ofert krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych oraz wypieraniu lokalnej ludności. Powinno temu przyświecać dążenie do popularyzacji zróżnicowanej turystyki, sprzyjającej włączeniu społecznemu gospodarki lokalnej oraz strategicznego podejścia do finansowania łączącego inwestycje publiczne i prywatne.

1.9. Komitet uważa, że Komisja Europejska może odegrać istotną rolę w przyszłej strategii UE na rzecz ekoturystyki, ułatwiając koordynację, wspierając wymianę danych i dobrych praktyk między państwami członkowskimi oraz popularyzując podejścia oparte na faktach.

1.10. EKES wzywa państwa członkowskie do opracowania modeli zarządzania opartego na współpracy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym z udziałem zainteresowanych stron z sektora publicznego i prywatnego, w tym władz lokalnych, przedsiębiorstw, związków zawodowych, organizacji konsumenckich i społeczeństwa obywatelskiego. Powinno to mieć na celu lepsze mapowanie, szacowanie i łagodzenie wpływu nadmiernej turystyki, krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych i wypierania społeczności lokalnych, a także gwarantować zrównoważony i trwały rozwój turystyki.

1.11. Komitet proponuje, by państwa członkowskie propagowały uproszczony system podatkowy oparty na zachętach dla przedsiębiorstw zakładanych w tych sektorach z myślą o ożywieniu gospodarki oraz długoterminowym wsparciu zrównoważonej i rentownej turystyki. Ten system podatkowy powinien zachęcać do odpowiedzialnych inwestycji i długoterminowego rozwoju społeczności lokalnych, z należyтым uwzględnieniem przepisów dotyczących środowiska, klimatu oraz ochrony konsumentów i tym samym – ochrony ludności lokalnej.

1.12. EKES zaleca, by państwa członkowskie wykorzystywały znormalizowane europejskie narzędzia cyfrowe do oceny intensywnej turystyki, do rozpoznawania potrzeb gospodarczych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz do zaspokajania tych potrzeb przy użyciu zasobów UE. Zapewniłoby to efektywne gospodarowanie zasobami i przyjęcie spójnego podejścia w całej UE, a także umożliwiłoby rozwój zrównoważonej, długoterminowej i regeneratywnej turystyki ⁽¹⁾, opartej przede wszystkim na zasobach danego obszaru turystycznego i całej UE.

1.13. Komitet wzywa cypryjską prezydencję Rady Unii Europejskiej do zainicjowania dyskusji w celu opracowania długofalowych rozwiązań dla turystyki – w szczególności intensywnej, lecz także dla całego sektora – które można by powielić w całej UE poprzez wdrożenie strategii rozwoju polegających zwłaszcza na:

- a) poszerzeniu obszarów turystycznych;
- b) skoordynowanym podejściu mającym na celu wydłużenie sezonu turystycznego (lub sezonów turystycznych);
- c) podejściu do krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych opartym na obiektywnych i porównywalnych danych dla każdego docelowego miejsca podróży, wspólnych zasadach zrównoważonej konkurencji i ramach prawnych oraz elastyczności terytorialnej wpisującej się w jasne podstawowe ramy;
- d) w stosownych przypadkach – zastosowaniu modelu „gospodarki cytadeli”;
- e) rozwoju tradycyjnej działalności oraz odrodzeniu się dawnego rzemiosła (produkcji tkanin, artykułów gospodarstwa domowego, tradycyjnych naczyń wykonanych z naturalnych materiałów itp.), zakorzenionych w tradycji praktyk kulturowych i artystycznych (tradycyjnych dóbr kultury, ikon, przedmiotów kultu religijnego, masek, muzyki, tańca itd.) oraz niektórych zwyczajów kulinarnych, by jak najwięcej przedsiębiorstw lokalnych (zwłaszcza MŚP) mogło przyczyniać się do wspierania rozwoju turystyki.

⁽¹⁾ <https://destinationcenter.org/tag/destination-stewardship/>

1.14. EKES zaleca, by miejscowa ludność, zwłaszcza młodzież, została włączona bezpośrednio w rozwój lokalnych przedsiębiorstw i zawodów rzemieślniczych w ramach „gospodarki cytadeli” oraz odradzania się rzemiosła i tradycji lokalnych. W tym kontekście należy zwrócić szczególną uwagę na kształcenie, szkolenie i doskonalenie umiejętności, które powinny sprzyjać włączeniu społecznemu i docierać do różnych grup młodych ludzi, w tym młodych ludzi z niepełnosprawnościami, aby umożliwić im przyswojenie umiejętności niezbędnych do uzyskania dostępu do zatrudnienia.

1.15. Komitet zaleca, by Komisja i państwa członkowskie utworzyły europejskie centrum rzemiosła i tradycyjnych zawodów (w jęz. ang. „European Centre for Traditional Crafts and Heritage Professions”), które służyłoby za organ koordynujący na szczeblu unijnym promocję, finansowanie oraz rozwój tradycyjnego rzemiosła na całym terytorium Unii. Jest to istotne tym bardziej, że na poziomie Unii nie ma podmiotu zajmującego się koordynacją rzemiosła oraz że wpisuje się to w:

- strategię UE na rzecz turystyki do 2030 r.,
- Konwencję UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

1.16. EKES proponuje również uruchomienie projektu mającego na celu utworzenie pierwszego regionalnego oddziału wspomnianego europejskiego centrum rzemiosła i tradycyjnych zawodów w kraju, w którym kultywuje się tradycyjną działalność i angażuje się w ekoturystykę. Proponuje ponadto objęcie tym projektem innych państw członkowskich w miarę wykorzystywania doświadczeń zdobytych w jego ramach.

1.17. Co się tyczy procesu poszerzania obszarów turystycznych, Komitet proponuje zawiązywanie partnerstw na rzecz rozproszenia ruchu turystycznego obejmujących na przykład:

- a) obszar charakteryzujący się intensywną turystyką;
- b) przyległy obszar, na którym stworzono by nowe obiekty turystyczne zdolne wchłonąć nadmiar turystów, co odciążałoby obszar dotknięty intensywną turystyką;
- c) obszar słabiej rozwinięty pod względem turystycznym w innym kraju lub regionie UE, który dzięki temu partnerstwu, rozwojowi inwestycji oraz nowemu wkładowi turystów mógłby zwiększyć swój potencjał w zakresie turystyki.

1.18. EKES zaleca poszerzenie kompetencji organizacji zarządzających obszarami turystycznymi (DMO), by wspomóc lokalne otoczenie biznesowe oraz zapewnić wsparcie lokalnej turystyce, w tym poprzez udział w projektach budowlanych z myślą o przywróceniu równowagi turystyki na odpowiednich obszarach. Projekty budowlane mogłyby zapewnić lokalnej ludności odpowiednie lokale mieszkalne, a pracownikom spoza obszarów turystycznych – mieszkania multimodalne.

1.19. Komitet uważa, że wszystkie te projekty można również realizować z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej przeznaczonych na przedsiębiorstwa przechodzące transformację (zwłaszcza mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa – MMŚP). Należałoby również wprowadzić średnio- i długoterminowe korzyści podatkowe dla inwestorów działających na obszarach turystycznych, gdzie krótkoterminowy najem lokali mieszkalnych jest zbyt powszechny. Dzięki dobrym rządcom i podejściu opartym na zarządzaniu przestrzenią turystyczną (ang. „destination stewardship”) ⁽²⁾ te projekty powinny zapewniać harmonijną równowagę między interesami lokalnych mieszkańców w zakresie jakości życia a interesami turystów i być realizowane z udziałem władz lokalnych i regionalnych, przedstawicieli społeczności lokalnych, przedsiębiorstw, przedstawicieli pracowników oraz organizacji ochrony środowiska i konsumentów.

1.20. Z myślą o wspieraniu zrównoważonej turystyki EKES zaleca, by władze lokalne wraz z bezpośrednio zainteresowanymi przedsiębiorstwami, w porozumieniu z partnerami społecznymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza społeczności lokalnej, wspierały projekty kierowane przez organizacje zarządzające obszarami turystycznymi (DMO) lub partnerstwo publiczno-prywatne, które miałyby na celu stworzenie przystępnych cenowo, multimodalnych, godnych i dostępnych mieszkań udostępnianych pracownikom sektora turystyki lub lokalnym przedsiębiorstwom.

1.21. EKES uważa, że pobudzanie przedsiębiorczości w tych sektorach sprzyjałoby spójności społecznej, ogólnemu rozwojowi przedsiębiorstw, a także tworzeniu możliwości dla lokalnej ludności oraz warunków do integracji młodych ludzi w przedsiębiorstwach. W centrum tego projektu znaleźliby się młodzi ludzie, a ich szkolenie w zakresie odradzających się zawodów przyczyniłoby się do wzmocnienia „gospodarki cytadeli”, do zwiększenia zrównoważoności przedsiębiorstw na zainteresowanych obszarach oraz – co za tym idzie – do krzewienia bardziej zrównoważonej formy turystyki, ukierunkowanej również na lokalną ludność.

⁽²⁾ Tourism industries – economic analysis – Statistics Explained – Eurostat.

2. Uwagi ogólne

2.1. Turystyka odpowiada za 10 % PKB Unii Europejskiej i zapewnia ponad 12 mln miejsc pracy ⁽³⁾, co czyni ją ważnym sektorem z punktu widzenia wzrostu gospodarczego, zatrudnienia oraz rozwoju społecznego w UE. Turystyka ma duże znaczenie w wielu państwach członkowskich, co uwydatnia również jej potencjał w zakresie tworzenia nowej przewagi konkurencyjnej Unii oraz zwiększania jej konkurencyjności w skali światowej.

2.2. Najem turystyczny na obszarach o dużym popycie lub o dużym natężeniu ruchu turystycznego może osłabić spójność społeczną. Trend ten wypiera lokalnych mieszkańców z popularnych turystycznie centrów miast, co prowadzi do niedoboru w usługach publicznych pracowników o krytycznym znaczeniu. Obniża to również konkurencyjność, ponieważ pracownicy nie mogą mieszkać w pobliżu miejsc pracy i muszą długo dojeżdżać, co wpływa również na mobilność i zrównoważenie środowiskowe. Dlatego EKES zaleca, by państwa członkowskie podjęły pilne działania w celu przyjęcia i wdrożenia porównywalnych rozwiązań w zakresie najmu krótkoterminowego.

2.3. Turystyka stanowi jednak również wyzwanie dla niektórych społeczności lokalnych, w tym studentów i ogółu młodzieży. Aby zagwarantować, że grupy te nie będą wypychane ze swoich społeczności z uwagi na ceny, rządy muszą priorytetowo traktować mieszkalnictwo jako dom, a nie aktywa spekulacyjne, w odpowiednich przypadkach regulując krótkoterminowy wynajem turystyczny zgodnie z zasadą subsydiarności i proporcjonalności, jak również zwiększając inwestycje publiczne w przystępne cenowo zakwaterowanie dla młodych ludzi i studentów, przy jednoczesnym przyspieszeniu wydawania pozwoleń, aby umożliwić rozwój projektów mieszkaniowych ⁽⁴⁾. W tym kontekście niezwykle istotne jest znalezienie odpowiednich rozwiązań w celu osiągnięcia właściwej równowagi między interesami gospodarczymi i społecznymi.

2.4. Nadmierna turystyka nie jest nowym zjawiskiem – występuje, gdy liczba odwiedzających przekracza możliwości organizacyjne, logistyczne i zarządcze danego ośrodka turystycznego i rzutuje na lokalne interesy mieszkańców. Globalizacja oraz większy dostęp do transportu międzynarodowego spotęgowały to zjawisko, gdyż umożliwiają coraz większym rzeszom ludzi udział w turystyce. Jednak postrzeganie stopnia zatłoczenia obszarów turystycznych może się znacznie różnić w zależności od mieszkańców bądź odwiedzających i jest zależne od warunków lokalnych oraz zdolności przepustowej infrastruktury. Do skutecznego zarządzania turystyką mogą przyczynić się podejścia strategiczne koncentrujące się na aspektach strukturalnych (programowanie, organizacja, logistyka, mieszkania prywatne wykorzystywane do krótkoterminowego najmu) w połączeniu ze strategiami handlowymi, które mogą subtelnie wpływać na ukierunkowanie ruchu turystycznego ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾.

2.5. W wielu regionach Europy od zakończenia pandemii liczba turystów znacznie wzrosła. Skłoniło to lokalne władze i organy administracji do nałożenia środków na szczeblu lokalnym: wprowadzenia opłat za wizyty w celu zmniejszenia liczby turystów w niektórych miastach lub na niektórych obszarach (np. w Wenecji), zredukowania liczby biletów wstępu do niektórych instytucji kulturalnych (np. Muzeum Prado w Madrycie) oraz ograniczenia dostępu dużych statków wycieczkowych do niektórych obszarów morskich.

2.6. Wzrost liczby odwiedzających spowodował również wzrost zapotrzebowania na zakwaterowanie, co przyczyniło się do szybkiego rozwoju ofert najmu krótkoterminowego lokali mieszkalnych w różnych miejscach, zwłaszcza za pośrednictwem platform internetowych. Zmusiło to instytucje UE do uregulowania najmu krótkoterminowego lokali mieszkalnych za pośrednictwem platform cyfrowych związanych z turystyką.

2.7. Wszystko to dowodzi, że na niektórych obszarach turystyka rozwinęła się tak bardzo, że wywołuje napięcia w społecznościach lokalnych i że potrzebne są skoordynowane działania na szczeblu UE. EKES z zadowoleniem przyjmuje prace Komisji nad strategią UE na rzecz ekoturystyki.

2.8. Komisja Europejska ma do odegrania istotną rolę w opracowywaniu propozycji rozwiązań tych kwestii. Opracowywanie przyszłej strategii UE na rzecz ekoturystyki jest wyjątkową okazją do stawienia czoła wielu wyzwaniom stojącym obecnie przed europejskimi ośrodkami turystycznymi, zwłaszcza: presji turystyki w niektórych sektorach, niedoborowi pracowników i umiejętności oraz potrzebie zwiększenia długoterminowej konkurencyjności europejskiego ekosystemu turystycznego.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_economic_analysis.

⁽⁴⁾ Dokument przedstawiający stanowisko Europejskiego Forum Młodzieży pt. „More than a Roof [Więcej niż tylko dach nad głową]! <https://www.youthforum.org/files/250414-PP-Housing-A5.pdf>.

⁽⁵⁾ *Sprawozdanie w sprawie nadmiernej turystyki – ze szczególnym uwzględnieniem Wenecji*, październik 2023 r. (w języku włoskim). https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_economic_analysis.

⁽⁶⁾ *Nadmierna turystyka i strategia jej ograniczenia: przypadek Capri – sprawozdanie z badań*, październik 2024 r. (w języku włoskim).

2.9. EKES z aprobatą przyjmuje wsparcie prezydencji cypryjskiej dla takiego rodzaju turystyki, który na pierwszym miejscu stawia zrównoważony rozwój i podejście długoterminowe i który przyczynia się do spójności społecznej, przystępnych cenowo mieszkań, odporności oraz zrównoważonego rozwoju za pomocą rozwiązań mogących znaleźć zastosowanie w całej UE. Przyjęte rozwiązania muszą skutkować uproszczeniem procesów kreowania ekoturystyki w bardzo długiej perspektywie, tak aby przyszłe pokolenia mogły czerpać harmonijne i trwałe korzyści z turystyki w jej obecnym kształcie.

2.10. Dzięki włączeniu narzędzi cyfrowych do strategii politycznych kształtujących przyszłość turystyki europejskiej, większemu uelastycznieniu tych strategii niż miało to miejsce do tej pory na głównych obszarach turystycznych oraz dostosowaniu przyszłej polityki do zrównoważonego rozwoju gospodarczego sektor będzie oferować potencjał zarówno bezpośredniego wzrostu, jak i wzrostu poprzez rozwój powiązanych działań.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Nadmierna turystyka wynika z masowego napływu odwiedzających do miejsc mogących poszczycić się unikalnymi atrakcjami, które zapewniają doświadczenia różniące się od atrakcji innych regionów. Istota tej siły przyciągania leży w duchu lokalnej ludności, który jest niezbędny dla vitalności kulturowej danego miejsca. Bez społeczności lokalnych te miejsca byłyby pozbawione ludzkiej autentyczności, a ich specyfika ograniczałaby się do pozostałości archeologicznych, dzieł sztuki, piękna przyrody lub bezosobowych obiektów hotelowych. Zjawisko nadmiernej turystyki przejawia się w taki sam sposób w Grecji, Hiszpanii, we Włoszech, w Danii i na Cyprze, co uwydatnia uniwersalność tego problemu na obszarze europejskim. Zachowanie tego specyficznego dla danego miejsca ducha wymaga wspierania społeczności lokalnych, które mogą z kolei przekazywać swoje dziedzictwo duchowe i kulturowe dzięki kontrolowanemu przepływowi odwiedzających. Aby wspierać społeczności lokalne, potrzebne są konkretne środki: przepisy dotyczące chłonności turystycznej, programy inwestycji w odporność lokalnej ludności oraz partnerstwa publiczno-prywatne na rzecz ekoturystyki.

3.2. Na niektórych obszarach dotkniętych nadmierną turystyką krótkoterminowy najem lokali mieszkalnych doprowadził do wzrostu cen wynajmu długoterminowego zarówno dla lokalnych mieszkańców, jak i dla pracowników zatrudnionych w turystyce i związanej z nią działalności. Należy jednak przyznać, że ten rodzaj najmu przyniósł duże dochody właścicielom lokali przeznaczonych dla turystów oraz zapewnił nowe możliwości zakwaterowania. Z kolei lokalni mieszkańcy nie mają środków na inwestycje z powodu różnicy w sile nabywczej, która dzieli ich od inwestorów.

3.3. Intensywna turystyka stwarza również problemy pod względem zdolności absorpcyjnej obszarów czerpiących z niej korzyści, co ma bezpośrednie konsekwencje dla ich mieszkańców.

3.4. Najem krótkoterminowy za pośrednictwem platform cyfrowych stworzył możliwości zarobkowe i inwestycyjne, nałożył obowiązek dodatkowego nadzoru podatkowego, a także podniósł wartość aktywów. Dzięki temu najmowi turyści są obecnie częścią życia codziennego lokalnych mieszkańców, co czasami wywiera presję zarówno na mieszkańców, jak i na niektórych turystów. W związku z tym konieczne jest przedsięwzięcie pilnych środków oraz przyjęcie przepisów – lokalnych i podatkowych. Na szczeblu UE obowiązuje w tej dziedzinie rozporządzenie (UE) 2024/1028⁽⁷⁾.

3.5. EKES stwierdza, że pomimo przyjęcia rozporządzenia w sprawie krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych za pośrednictwem platform cyfrowych wciąż nie rozwiązano wielu problemów, które ten rodzaj najmu stwarza dla lokalnej ludności. Proponuje zatem, aby Komisja oceniła skutki wdrożenia tego rozporządzenia i środków przyjętych przez różne miasta w UE oraz wydała na tej podstawie zalecenia.

3.6. Komitet wzywa UE do wspierania całego unijnego sektora turystyki, szczególnie MŚP, w celu pobudzenia transformacji cyfrowej i ekologicznej, a także sprostania ogólnym wyzwaniom w zakresie logistyki, odporności, zdolności adaptacji oraz zrównoważonego rozwoju w tym istotnym sektorze. Ten proces wzmocniłby potencjał rynku europejskiego, gdyż sprzyjałby promowaniu wysokiej jakości produktów oraz gwarantowałby długo- i bardzo długoterminową ciągłość produkcji europejskiej we wszystkich sektorach gospodarki.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1028 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie gromadzenia i udostępniania danych dotyczących usług krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1028, 29.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj>).

3.7. EKES zaleca, by w celu rozwiązania wspomnianych problemów realizować w stosownych przypadkach następujące strategie gospodarcze:

- a) poszerzenie obszarów turystycznych;
- b) skoordynowane podejście mające na celu wydłużenie pobytu i sezonu turystycznego (sezonów turystycznych);
- c) podejście do krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych oparte na obiektywnych i porównywalnych danych dla każdego docelowego miejsca podróży, wspólnych zasadach zrównoważonej konkurencji i ramach prawnych oraz elastyczności terytorialnej wpisującej się w jasne podstawowe ramy;
- d) wdrożenie modelu „gospodarki cytadeli” (który polega na tym, że wszystkie elementy potrzebne na danym obszarze muszą być wytwarzane tam lub na szczeblu regionalnym, krajowym albo europejskim, dopiero po przeprowadzeniu przez decydentów odpowiedniej analizy na temat tego, co powinno być akceptowane i w jakiej ilości oraz w jaki sposób wypełnić lukę w finansowaniu);
- e) rozwój tradycyjnej działalności oraz odrodzenie się dawnego rzemiosła (produkcji tkanin, artykułów gospodarstwa domowego, tradycyjnych naczyń wykonanych z naturalnych materiałów itp.), zakorzenionych w tradycji praktyk kulturowych i artystycznych (tradycyjnych dóbr kultury, ikon, przedmiotów kultu religijnego, masek, muzyki, tańca itd.) oraz niektórych zwyczajów kulinarnych, by jak najwięcej przedsiębiorstw lokalnych (zwłaszcza MŚP) mogło przyczynić się do wspierania rozwoju turystyki.

3.8. EKES stwierdza, że europejska koordynacja strategiczna jest niezbędna do zharmonizowania krajowych i regionalnych strategii politycznych służących zachowaniu niematerialnego dziedzictwa kulturowego związanego z rzemiosłem (cięcie kamienia, obróbka drewna, włókiennictwo, ceramika, kowalstwo, tradycyjna gastronomia) oraz że potrzebne jest scentralizowane finansowanie: zarządzanie specjalnym funduszem europejskim zasilanym przez programy „Kreatywna Europa”, „Horyzont Europa” i politykę spójności w celu stworzenia:

- a) warsztatów szkoleniowych oraz warsztatów, podczas których z pokolenia na pokolenie przekazywane byłyby tradycyjne techniki;
- b) europejskich certyfikatów dla rzemieślników;
- c) infrastruktury dla lokalnych i regionalnych centrów zawodów rzemieślniczych.

Europejskie centrum ds. rzemiosła i tradycyjnych zawodów umożliwiłoby przekształcenie rzemiosła, które obejmuje obecnie oderwane od siebie obszary działalności zależne od rozdrobnionej polityki krajowej, w europejski zasób strategiczny dla ekoturystyki, spójności regionalnej i dywersyfikacji gospodarczej.

3.9. Komitet zaleca, by Komisja i państwa członkowskie utworzyły europejskie centrum rzemiosła i tradycyjnych zawodów (w jęz. ang. „European Centre for Traditional Crafts and Heritage Professions”), które służyłoby za organ koordynujący na szczeblu unijnym promocję, finansowanie oraz rozwój tradycyjnego rzemiosła na całym terytorium Unii. Byłoby odpowiedzialne za koordynację zawodów rzemieślniczych na szczeblu UE i doskonale wpisywałoby się w ramy strategii UE na rzecz ekoturystyki do 2030 r. oraz Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

3.10. EKES wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia ich strategii na rzecz ekoturystyki, ze szczególnym uwzględnieniem małych przedsiębiorstw i partnerów społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnej i innych zainteresowanych stron na obszarach turystycznych, aby pomagać w podejmowaniu skutecznych i wyważonych decyzji w sprawie wprowadzania tych strategii i ich stosowania na dużą skalę. Takie podejście położyłoby również podwaliny pod zintegrowany rozwój lokalny. W ramach tego modelu korzyści płynące z turystyki byłyby bardziej równomiernie rozłożone, co pomogłoby lokalnej gospodarce w dywersyfikacji, a tym samym w zmniejszeniu zależności od przyszłych przepływów turystycznych.

3.11. EKES apeluje o zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby młodych ludzi na danym obszarze turystycznym oraz na prawo do pozostania.

3.12. Komitet zaleca, by Komisja ustanowiła kryterium pozwalające określić, kiedy dany obszar może zostać zdefiniowany jako miejsce rozwoju intensywnej turystyki, i by tym samym obszar ten mógł stać się odpowiednim przedmiotem zainteresowania różnych szczebli sprawowania rządów oraz otrzymywać od nich stosowne wsparcie. Jednym z rozwiązań problemu koncentracji turystyki na niektórych obszarach mogłoby być podjęcie próby zarządzania przepływami turystycznymi. Dlatego EKES uważa, że można by zbadać następujący model rozproszenia turystyki:

- a) obszar rozwoju intensywnej turystyki;
- b) obszar przylegający do obszaru rozwoju intensywnej turystyki: mógłby wchłonąć część turystów oraz przyczynić się do dalszego rozwoju turystyki dzięki inwestycjom o znaczeniu turystycznym podobnym do tych, które spowodowały jej intensywny rozwój na przyległym obszarze, oraz mógłby być wykorzystywany do tworzenia stref budowy przystępnych cenowo mieszkań;

- c) obszar słabiej rozwinięty pod względem turystycznym w innym kraju lub regionie UE, który dzięki temu partnerstwu, rozwojowi inwestycji oraz nowemu wkładowi turystów mógłby zwiększyć swój potencjał w zakresie turystyki.

3.13. Aby rozwiązać szczególny problem niedoboru mieszkań dla pracowników sektora turystyki, władze lokalne we współpracy z przedsiębiorstwami mogłyby tworzyć zarządzane w drodze konsensusu z partnerami społecznymi obszary inwestycji w budowę multimodalnych mieszkań z myślą o zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych pracowników na danym obszarze.

3.14. Innym ważnym aspektem jest umocnienie społecznego wymiaru sektora, w szczególności poprzez zacieśnienie dialogu społecznego i – w odpowiednich przypadkach – obywatelskiego, z poszanowaniem roli i autonomii partnerów społecznych, w celu zapewnienia skutecznego wdrażania środków i poprawy jakości zatrudnienia. Pobudzanie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw może przyczyniać się nie tylko do wzrostu gospodarczego, lecz również do spójności społecznej dzięki tworzeniu rozmaitych możliwości dla lokalnej ludności oraz dzięki ułatwianiu młodym ludziom integracji poprzez kształcenie w tradycyjnych i odradzających się zawodach. W tym względzie udział wszystkich grup społecznych poprawia komunikację, podział odpowiedzialności i motywację pracowników, a także przyczynia się do mierzenia się z wyzwaniami związanymi z sezonowością sektora oraz do lepszego zatrzymywania pracowników. To zintegrowane podejście wspiera rozwój zrównoważonych i innowacyjnych modeli turystyki, a także tworzy długoterminową wartość dla społeczności lokalnych i przyszłych pokoleń.

Bruksela, dnia 29 kwietnia 2026 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Séamus BOLAND